

B. Osobitná časť

K čl. I (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 (§ 33)

V záujme predchádzania interpretačným nezrovnalostiam sa navrhuje rozšíriť podmienky nároku na nemocenské aj o prípady, kedy poistencovi bola nariadená izolácia podľa § 12 ods. 2 písm. f) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodom 2 a 3 (§ 39 ods. 1 písm. b))

V záujme reflektovania požiadaviek aplikačnej praxe sa navrhuje, aby nárok na ošetrovné vznikol aj osobám, ktoré sa v prípadoch kedy je dieťaťu nariadené karanténne opatrenie, uzatvorenia zariadenia, ktoré dieťa navštevuje, respektíve v prípadoch kedy osoba, ktorá sa o dieťa stará nemôže z objektívnych dôvodov zabezpečovať túto starostlivosť, budú starať o dieťa mladšie ako 11 rokov resp. 18 rokov, ak ide o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.

V záujme predchádzania interpretačným nezrovnalostiam sa navrhuje rozšíriť podmienky nároku na ošetrovné aj o prípady zabezpečovania starostlivosti o dieťa, keď osobe, ktorá sa o dieťa stará bola nariadená izolácia.

K bodu 4 (§ 293er a § 293es)

V zmysle aktuálne účinnej právnej úpravy nárok na nemocenské vzniká v prípade zamestnanca od 11. dňa trvania dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „DPN“). Za prvých desať dní patrí zamestnancovi náhrada príjmu podľa zákona č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 293er ods. 1 sa navrhuje, aby v prípade, ak je zamestnanec počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „krízová situácia“) uznaný za DPN z dôvodu nariadeného karanténneho opatrenia alebo nariadenej izolácie, nárok na nemocenské vznikol už od prvého dňa DPN; uvedené sa vzťahuje len na tie DPN, ktoré vznikli po účinnosti tohto zákona. Zároveň sa v týchto prípadoch pri všetkých poistencoch navrhuje § 293er ods. 2 upraviť aj výšku nemocenského na 55 % denného vymeriavacieho základu počas celého trvania nároku, teda aj za prvé tri dni čerpania nemocenského. Uvedené sa navrhuje v snahe odbremeniť v čase krízovej situácie zamestnávateľa od nákladov súvisiacich s DPN zamestnanca, ako aj v snahe zvýšiť v prípadoch nariadeného karanténneho opatrenia a izolácie príjem poistencov. V prípade zamestnanca uznaného počas krízovej situácie za DPN pre chorobu alebo úraz ostáva režim § 34 ods. 1 zachovaný a takémuto poistencovi vznikne nárok na nemocenské až od 11. dňa trvania dočasnej pracovnej neschopnosti.

V záujme zabezpečenia príjmu počas celého trvania krízovej situácie sa § 293er ods. 3, v čase trvania krízovej situácie, v prípadoch, kedy je dieťaťu (mladšiemu ako 11 rokov, resp. 18 rokov v prípade, ak ide o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom) nariadené karanténne opatrenie a izolácia, v prípadoch uzatvorenia zariadenia, ktoré (takéto) dieťa navštevuje, respektíve v prípadoch, kedy osoba, ktorá sa o (takéto) dieťa stará, nemôže z objektívnych dôvodov zabezpečovať starostlivosť, ako aj v prípadoch ošetrovania dieťaťa mladšieho ako 16 rokov, navrhuje predĺžiť obdobie trvania nároku na ošetrovné na celú dobu trvania potreby ošetrovania/starostlivosti.

V § 293er ods. 4 sa navrhuje, aby sa ošetrovné podľa odseku 3 vyplácalo za to isté obdobie osobnej a celodennej starostlivosti o len raz a len jednému poistencovi a to bez ohľadu na to, koľko detí ošetruje. Na rozdiel od ošetrovného podľa § 39 sa však navrhuje, aby v tom istom prípade (napr. na základe toho istého uzatvorenia školy, nariadenia tej istej karantény) bolo možné ošetrovné vyplácať postupne aj viacerým poistencom (napr. rodičom, osvojiteľom). Keďže ošetrovné za to isté obdobie možno vyplácať iba jednému poistencovi, je pre tento účel potrebné, aby poistenec, ktorému je aktuálne ošetrovné vyplácané požiadal o zastavenie jeho výplaty. Uvedené sa navrhuje v záujme zabezpečenia možnosti rodičom prestriedať sa pri starostlivosti/ošetrovaní dieťaťa, napr. s ohľadom na potrebu opätovného nástupu do zamestnania.

V § 293er ods. 5 sa navrhuje, aby poistencovi, ktorý by v čase krízovej situácie splnil podmienky nároku na ošetrovné podľa navrhovanej právnej úpravy (ods. 3) pred jej účinnosťou, bolo ošetrovné vyplatené aj za toto obdobie.

Z dôvodu predĺženia doby nároku na ošetrovné sa v § 293es navrhuje aby sa zamestnancovi, povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnéj osobe počas ošetrovania/starostlivosti o dieťa podľa § 293er ods. 3 neprerušovalo poistné štandardne podľa § 26 od 11. dňa potreby ošetrovania/starostlivosti. V tomto kontexte sa tiež navrhuje, aby zamestnanec, povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba a dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti bola počas celej doby ošetrovania/starostlivosti o dieťa podľa § 293er ods. 3 oslobodená od platenia poistného.

K čl. II (zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov)

K bodom 1 a 2 (§ 141 ods. 1 a § 144a ods. 3 písmeno d))

V záujme aplikačnej praxe sa navrhuje zosúladiť rozsah prekážok v práci v zmysle Zákonníka práce a podmienok nároku na ošetrovné.

K čl. III (Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

K bodom 1 a 2

S cieľom podpory odstránenia dôsledkov vyhlásenia mimoriadnej situácie uznesením vlády SR č. 111 z 11. marca 2020 a vyhlásením núdzového stavu uznesením vlády SR č. 114 z 15. marca 2020 z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným korona vírusom SARSCoV-2 na území Slovenskej republiky na zamestnanosť a trh práce sa v § 54 ods. 1 písm. e) navrhuje medzi aktívne opatrenia na trhu práce zaradiť aj projekty na podporu udržania pracovných miest, vrátane pracovných miest, na ktorých sa vykonáva alebo prevádzkuje samostatná zárobková činnosť a na podporu udržania zamestnancov v zamestnaní v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočnej situácie a v období po ich skončení. Prostredníctvom tohto nástroja tak bude možné realizovať projekty na podporu udržania pracovných miest, vrátane pracovných miest, na ktorých sa vykonáva alebo prevádzkuje samostatná zárobková činnosť a na podporu udržania zamestnancov v zamestnaní, pričom tieto projekty budú určené výhradne na kompenzáciu finančných nákladov pre zamestnávateľov, resp. SZČO, ktorí udržia pracovné miesta aj napriek povinnosti prerušenia alebo obmedzenia svojej prevádzkovej činnosti na základe opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR pri ochrane zdravia, resp. tak museli urobiť v dôsledku ochrany zdravia

svojich zamestnancov, poklesu zákaziek alebo výpadku subdodávateľov. Navrhovaným novým nástrojom aktívnej politiky trhu práce sa tak jednoznačným spôsobom zabezpečuje finančná podpora zamestnávateľov a SZČO na účely zmiernenia negatívnych dopadov na zamestnanosť, čo môže výrazne prispieť k udržaniu sa zamestnancov, SZČO i zamestnávateľov na trhu práce, ako aj k preklenutiu príslušnej mimoriadnej situácie, núdzového stavu a pod.

Zároveň sa v § 70 ods. 6 navrhuje tento nový nástroj vyňať spomedzi fakultatívnych nástrojov aktívnej politiky trhu práce. To znamená, že po splnení podmienok pre poskytnutie takejto podpory bude mať žiadateľ na ňu nárok.

K bodu 3

V rámci prechodných ustanovení v § 72a1 ods. 1 sa navrhuje ustanoviť, že ústredie alebo úrad neuložia sankciu

- právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá vykonáva činnosť sprostredkovania zamestnania, agentúre dočasného zamestnávania, zamestnávateľovi prechodného zamestnávania a agentúre podporovaného zamestnávania za nesplnenie povinnosti predložiť ústrediu správu o svojej činnosti v stanovenom termíne do 31. marca 2020,
- zamestnávateľovi za nesplnenie povinnosti preukázania plnenia povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím za predchádzajúci kalendárny rok, povinnosti preukázania plnenia povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím za predchádzajúci kalendárny rok zadaním zákazky alebo povinnosti odvieť odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím za predchádzajúci kalendárny rok do 31. marca 2020, ak si túto povinnosť dodatočne splnia do 30. júna 2020.

V rámci prechodných ustanovení v § 72a1 ods. 2 sa navrhuje ustanoviť, že v čase trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu sa občan môže uchádzať o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie aj na základe žiadosti podanej elektronickými prostriedkami bez kvalifikovaného elektronického podpisu.

K čl. IV

Vzhľadom na mimoriadnu naliehavosť sa navrhuje, aby zákon nadobudol účinnosť už dňom vyhlásenia.